

В памет на Панчо Владигеров

На 11 ноември 2013 г. Българската културно-просветна организация „Св. св. Кирил и Методий“ със съдействието на Посолството на Република България в Прага и Министерството на културата на Чехия организира концерт, посветен на 35-та годишнина от кончината на доайена на българската музика Панчо Владигеров. Концертът ще остане задълго в паметта на многобройните слушатели, които имаха възможност да чуят емблематични творби на един от най-забележителните български композитори в изпълнение на пианистката Милена Коларова. Похвална е инициативата на Българската културно-просветна организация „Св. св. Кирил и Методий“ и специално на Силвия Георгиева да „възкреси“ творчеството на Панчо Владигеров в чешката столица със съдействието на Българското посолство в Прага, което отваря широко врати за подобни прояви.

Програмата включваше Три пиеси оп.15, Импровизация и токмата от „Епизоди“ оп. 36 и Рапсодия „Вардар“ оп. 16. Пиесите за пиано заемат особено важно място в творчеството на Панчо Владигеров, който е считан за първомайстор на българската клавирна музика. Трите пиеси за пиано оп.15, които прозвучаха в началото, са написани през 1922 г. Те носят заглавия, които предават общия характер на настроението – след виртуозния, изграден в романтичен стил Прелюд, следва изпълнената с тънки емоционални нюанси и импресионистична образност „Есенна елегия“ и жизнерадната „Хумореска“.

От „Епизоди“ за пиано оп.36, включващи Прелюд, Носталгия, Ръченица, Импровизация и Токмата прозвучаха последните две най-популярни пиеси от цикъла. Те завладяват слушателите с пищната орнаментика и широка песенна мелодия на Импровизацията и искрящата бравурна Токмата. През 1922 г. младият Владигеров композира и Българска рапсодия „Вардар“ оп.16 за цигулка и пиано, вдъхновен от песента на Добри Христов „Едничък чуй се вик“. Той я чул от група българи в Берлин, които му я представили като македонска песен. По молба на своите приятели посвещава творбата „на борещата се българска младеж в Македония“, но след това,

Милена Коларова

по политически причини, променя заглавието на творбата на Рапсодия „Вардар“. Премиерното ѝ изпълнение е през януари 1923 г. в България. Авторските транскрипции са за оркестър, за цигулка и оркестър, за пиано, за две цигулки и за пиано на четири ръце. Рапсодия „Вардар“

Силвия Георгиева и Надя Полакова

Звучи музиката на Панчо Владигеров

е най-изпълняваното и най-издаваното произведение на композитора. В нея народността мелодика и ритми са въплътени в безупречна музикална форма. Рапсодията принадлежи към най-съвършените образци на българската музикална класика. На концерта чухме нейния бравурен клавирен вариант.

Клавирият творчество на Панчо

Владигеров, изискващо виртуозна клавирна техника, многопластова педализация, характерна тембровка звучност и ритмика, масивна акордика и ярка емоционалност, поставя редица проблеми пред изпълнителите, с които пианистката Милена Коларова се справи блестящо.

Мария Захариева

МИЛЕНА СТОЙЧЕВА КОЛАРОВА

е българска пианистка. Родена е в Бургас. Завършва Музикалната академия със специалност пиано при Люба Енчева; стипендиантка е на фондацията „Готфрид фон Хердер“, специализира във Висшето училище за музика във Виена. Преподавател е в СМУ Бургас от 1981. Изнася самостоятелни концерти в България, Австрия, Германия и Чехословакия; участва в международни летни семинари за пианисти във Ваймар и Прага. Има публикации в периодичния печат. Награди: III награда от националния конкурс за пианисти „Св. Обретенов“ в Провадия; I награда от международния конкурс за пианисти в Мидълсброу; III награда от международния конкурс за пианисти в Сенигалия, Италия.

ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ НА ФЕСТИВАЛА НА БЪЛГАРСКАТА МУЗИКА В ПРАГА

Оркестровият вариант на Рапсодия „Вардар“ е изпълнена за първи път в Прага на 25 март 1928 г. от Чешката филхармония под диригентството на Франтишек Ступка. Рапсодията

прозвучава в Сметановата зала на Обществения дом и е оркестрирана специално за участието в Пражкия тридневен фестивал на българската музика, проведен от 23 до 25 март 1928 г. В този оркестров вариант тя става най-популярна. По време на фестивала е изпълнен

и концертът за цигулка и оркестър на Панчо Владигеров със солист Любен Владигеров.

На Фестивала на българската музика в чешката столица прозвучават и произведения на Добри Христов, Петко Стайнов и Никола Атанасов.

ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ

(13 март 1899 – 8 септември 1978)

е представител на т.нар второ поколение български композитори. Един от основателите на Дружеството на българските композитори „Съвременна музика“ (1933). Основоположник на редица жанрове в българската музика и на българската композиционно-педагогическа школа, възпитала едни от най-изявените съвременни български композитори (негов ученик е и пианистът Алексис Вайсенберг). Произхожда от Шумен, където живеят родителите му, но е роден заедно със своя брат-близък цигуларя Л. Владигеров в Швейцария. Свири на пиано и композира от най-ранна възраст, десетгодишен учи теория и композиция при проф. Добри Христов в София. След ранната смърт на баща му през 1912г. заминава с майка си и брат си за Берлин, където учи композиция в Академичното висше училище за музика, теория и композиция при проф. П. Юон и пиано при Х. Барт; завършва Академията за изкуство в класа по композиция на проф. Ф. Гернхайм и проф. Г. Шуман (1920). За свои творби получава двукратно „Менделсонова премия“ на Академията (1918 и 1920). Работи като пианист и композитор в Deutsches Theater на М. Райнхард Берлин (1920–32), пише музика за негови постановки. През 1932 се завръща в България и в продължение на четири десетилетия е професор по пиано, камерна музика и композиция в ДМА, която днес носи неговото име. Автор е на многобройно творчество в различни жанрове: опера, балет, симфонична музика, 5 концерта за пиано и 2 за цигулка и симфоничен оркестър; камерна музика; 38 авторски транскрипции на инструментални пиеси за различни инструменти със съпровод на пиано; над 50 концертни обработки на народни песни за глас и пиано (или оркестър); 20 солови песни с пиано, 10 хорови песни с пиано или оркестър; музика към постановки в Deutsches Theater Берлин, Theater in der Josephstadt Виена и Народен театър София и др. Разпространението на Владигеровото творчество по света започва от началото на 20-те години на XX век, когато негови произведения се издават на ноти от виенското „Универсал едисон“ и на грамофонни плочи от „Дойче грамофон“ (Берлин), и се изпълняват многократно из цяла Европа и САЩ. Самият той е гостувал в десетки европейски държави като изпълнител на свои концерти за пиано и пиеси. Носител на наградата „Готфрид фон Хердер“ на Виенския университет (1969). На негово име се провежда национален и международен конкурс за пианисти и цигулари в Шумен. Сценичната и симфоничната му музика е записана в 4 комплекта по 7 грамофонни плочи („Балкантон“). Редица от произведенията му като Българска рапсодия „Вардар“ стават емблематични за българската музика.